

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachr.,
Nax. Angenfeld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachr., Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-Közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licarea mai dese după tariful
și învoială. — RECLAMR pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVIII.

"GAZETA" iese în de-care și
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ril de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. În asam-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

1905.

Nr. 93.

Brașov, Joi 28 Aprilie (11 Mai).

Invățați limba statului!

Lozincă politicianilor maghiari de
tote culorile față cu Românii, Slavii
și Germanii din țară a fost în tot-
deauna: învățați mai întâiu ungurește
ca să ne putem înțelege și împăca.

De la 1868 — când s'a pus te-
melia maghiarisării moderne și când
s'a decretat limba maghiară de limbă
a statului prin nenorocita lege de na-
ționalitate, pe care cu uimire și con-
sternare o vedem prezentată în pro-
iectul de adresă al clubului naționa-
list din dietă ca *magna charta* a
drepturilor naționalităților din Unga-
ria — s'a dat acelei pretensiuni brusce
o accentuare mai blândă, séu, cum
am dice, mai legală prin aceea, că ni-
s'a dis, de-atunci încolo: învățați
limba statului! Si a rămas până în
diua de azi să învățăm limba sta-
tului.

Acésta ni-se cere și impune, ca
cea mai de căpetenie îndatorire cetă-
țenescă, și ni-se cere și impune din
di în di cu mai mare vehemență. La
inceputul erei dualiste legea de la
1868 art. XLIV era interpretată așa,
că a fost adusă cu scop de a arăta
marginile, până unde e permis a se
stinde limba statului și unde are să
ncezeze puterea ei. Era timpul când
naționalitățile trebuiau momite cu
promisiuni și vorbe góle.

A urmat apoi alt period, când
ei de la putere au întors fóia și au
dis că limbei statului nu i-se póte
pune nici o margine în valorarea și
fuceririle ei. Și s'a explicat lucrul ast-
el, că tocmai prin decretarea limbei
maghiare de limbă a statului, s'a pro-
nunțat necesitatea, ca fie-care cetă-
ean să caute a și-o însuși în intere-
sul propriu. De aici s'a născut apoi
irecțiunea cea mai nouă violentă de
maghiarisare, care tinde a ferici po-
pórele nemaghiare silindu-le cu forța
a învăța limba statului.

Astăzi acésta direcțiune violentă
ajuns la culmea ei, ceea-ce ne-o
dovedește în mod atât de flagrant
recursul desbaterilor din camera un-
ară asupra adresei coalițiunei. Fi-
ește că aceste discuțiuni între cele
doué tabere maghiare, cea veche gu-
vernamentală și între aceea care as-
iră acum a deveni guvernamentală,
'au putut rămâne neinfluențate de
ptul, că deputații naționaliști, gru-
ați într'un partid, au luat poziție
ță cu adresa majorității prin contra-
roiectul lor.

E semnificativ că tiszaiștii susțin,
a deputații naționaliști ar cocheta cu
alițiunea, ér cei din coalițiune sus-
n, că ar fi puși la cale de Tisza și
e Viena. Lucrul se esplică și mai
ne prin faptul că, cum vedurăm, un
unct de căpetenie al tacticii de
ptă, ce o desfășură tiszaiștii contra
alițiunei, este, de a imputa acesteia
a ignorat în adresa ei una din
ele mai mari probleme naționale:
maghiarisarea școlilor.

Imputarea acésta firesce a produs
u numai resens, dér și reacțiune în
nul partidelor coalisate, cari la rên-
ul lor au vrut să dovedească cu oca-
unea desbaterii asupra adresei, că

nici prin gând nu li-a trecut să re-
nunțe la acea problemă.

Acésta împrejurare de sigur a
contribuit mult, ca președintele ca-
merei, Justh — care de altfel s'a pur-
tat până acuma ireproșabil în ce pri-
vesce imparțialitatea conducerii des-
baterilor — să se lase sedus sub im-
presiunea momentului a adresa din
scaunul presidential o aspră admoni-
tiune deputatului Stefan C. Pop, chiar
în meritul espunerilor vorbirei aces-
tuia, abătându-se astfel cu totul dela
usanțele parlamentare.

Cetitorii noștri vor ceti mai jos
ceea ce s'a cređut dator președintele
a observa și a reflecta vorbitorului
român. Acesta, polemizând cu Banffy
asupra programului lui ostil naționa-
litaților, pronunțase între altele cu-
vințele: luptă de rassă. Acésta s'a
contest dator președintele Justh s'o
contesteze, că adecă în cameră s'ar
puté porni o luptă de rassă. A decla-
rat președintele, se înțeiege pe rês-
punderea sa proprie, că nimeni nu
vré să contopescă popórele de altă
limbă în rassa maghiară și a sfirșit
prin a declara, că în acésta țără ni-
menii nu atacă limba naționalitaților.

Nmăi un lucru pretinde țera, ca a-
ceste să învețe limba statului.

O manifestațiune generală de apro-
bare din partea tuturor partidelor ma-
ghiare a salutat declarația neobici-
nuită a președintelui camerei, ca și
când ar fi vrut să dică cu toții, din
fosta și actuala majoritate, cătră na-
ționalitați: zădarnice sunt toate svér-
colirile vóstre, căci de ce vă temeți
nu veți scăpa; ér lumea din afară să-i
dică: toate acuzările de prin revistele
englezesci nu pot avé nici o basă,
când însuși președintele camerei un-
gare declară între aplause furtunóse,
că naționalitațile trăiesc în acésta
țără ca în sinul lui Avram. Pe lângă
Banffy și Justh a mai vorbit și Ap-
ponyi în sensul că nu-i scăpare, tre-
buie să învețe toți limba statului.

Ei bine, e laudabilă atitudinea
acelor deputați din clubul naționalist,
cari vor să demascheze tendințele
ostile existenței naționale a popórelor
nemaghiare. Observările pișcătóre, ce
le fac în vorbirile lor, supără de sigur
mult pe șovinisti, dér toate acestea
n'ajută nimic, până ce nu li-se va
documenta *ad oculos* Maghiarilor
de toate partidele, că mai presus de
cerința și utilitatea de a învăța limba
statului este dreptul oricărui popor
de a se desvolta în limba sa maternă
liber și neimpedecat.

Ear acest drept pretinde alte ga-
ranțe decât le oferă egoismul și bu-
nul plac al majoritaților din dietă séu
legile actuale unguresci.

Brașov, 27 Aprilie v.

Intriga tiszaiștilor. Organul lui Tisza
'Az Ujság' continuă intriga liberală con-
tra coalițiunei pe tema naționalitaților. În
numărul séu de erî referindu-se la discu-
țiunea de Lună asupra adresei și la admo-
nierea ce a dat'o președintele camerei Justh
deputatului român Stefan C. Pop, fiind-că
a întrebuintat cuvântul »luptă de rassă«
serie în revista de frunte a sa între altele:

deputații naționaliști vorbesc acum
era domnului de »rassă« maghiară.
In conștința majorității liberale »trădătóre«
In țără nu cutezau să dică nici cărc.
de pu președinte maghiar al camerei, le
Bun tiné predică între »éljen«-urile una-
póte de ale dreptei și ale stânzei, pentru
nir sea însă majoritatea cea nouă »patrio-
acésta totuși nu le impune naționalitaților,
tiim le impunea cea veche »trădătóre de
catrie«. Amenințările sgomotóse ale lui
pe offy că va nimici naționalitațile nu prind.
Bu o majoritate unitară parlamentară
Numai din a puté da un guvern care
maghiară, a tulbură la națiune și la rege,
să aibă încredere în naționalitațile și față
póte să desarmeze țara. Națiunea n'are decât un
cu aceste statul și n'are în școlă.

singur punct archimedean — a din consi-
'Az Ujság' recunoșce aptu-nele libe-
deratió față de confesiuni guver. Dar coa-
rale n'au fost destul de radicale, după agra
lițiunea nu póte recrimina acésta. Le fosy
maghiarisátóre de școlă a lui Berzevicz
a fost aici, dér sub influința clericală deja
în prima adresă coalițiunea a renunțat
la ea. Pe terenul pe care trebuie și se póte
face ceva pentru maghiarime, patriotica
majoritate a bătut deja în retragere.

Acésta intrigare sistematică, cine scie
de nu va prinde în multe locuri, mai ales
între șovinisti cari trăesc între naționa-
litați?

'Kossuth, Deák și naționalitațile'. Sub
titlul acésta 'Ujság' a publicat în 11
Maiu serie următoarele:

Astăzi éráși am auđit dela un de-
putat naționalist, că politica de naționa-
litați a lui Kossuth și Deák n'a fost iden-
tică cu a guvernelor actuale. Noi încă
susținem, că n'a fost identică, fiind-că
Kossuth și Deák peste tot și-au imaginat
politica acésta mai conscientă, pe când
guvernele nóstre adesea-oră au fabricat
din ea un mijloc de corteșire. Domnii de-
putați ai naționalitaților însă scot în relief
pe Kossuth și pe Deák față cu politica de
naționalitați a guvernului. Acésta e pur și
simplu o naivitate. Cum s'ar puté și ima-
gina așa ceva, că Kossuth și Deák ar fi
conceput idea națională, cum și-o pre-
sentă agitatorii naționaliști. Domnii aceștia
se mărturisesc din gură bunii maghiari,
dér cu mâna lucréză la nisce visuri fan-
tastice. Kossuth Lajos a vrut o Ungarie,
ai cărei fii toți să vorbescă unguresce.
Décă deputații naționalitaților se entusias-
meză așa tare pentru politica de naționa-
litațe a lui Kossuth, n'au decât să lucreze
pentru ideea acésta. Ei însă, în loc de
acésta, agitéză împotriva proiectului pen-
tru instrucțiunea primară: cum îndrăsnesc
decă a lua pe buze numele lui Kossuth?
Dealtmintrea în mânilor și numele lui
Kossuth nu este decât o armă de agitație.
A indicat'o acésta din scaunul presidial și
Justh Gyula, care tot-odată a precizat și
politica națională corectă. În acésta poli-
tică nu este silnicie, nici asuprire — ci
numai postulatul cinstit al dreptului firesc
de esistență a statului maghiar.

Puterile și rebelii crețani. Puterile
protectóre ale Creței au declarat prințului
George că mai întâiu de toate rebelii tre-
buie să facă act de supunere și numai apoi
puterile vor puté examina și discuta ce-
rințele Crețanilor.

Procesul complotului Tamburini. Din
Paris se anunță cu data de 8 Maiu: As-
tăzi căpitani Tamburini, Volpert și alți

trei co-acușati au compărut în fața tribu-
nalului, acușati de tentativă de complot,
de primire de arme și munițiuni. Tambu-
rini neagă, că ar fi pregătit vre-un com-
plot. Uniformele se cumpăraseră cu sco-
pul că lipseau unui ofițer din intendanță.
Cartușele fuseseră cumpărate dela Bunsau
pentru ca să fie întrebuintate într'o între-
prindere colonială. Căpitantul Volpert și
ceilalți acușati se apără ca și Tamburini.
Căți-va ofițeri ascultați ca martori declară
că Tamburini le-a spus un plan consis-
tând în o lovitură de stat, pentru ca să
se pună mâna pe Eliseu și pe ministere.
Tamburini protestéză dicând, că acei ofi-
țeri au înțeles rău sensul cuvintelor sale.
S'a amănat continuarea procesului pe mâne.

Desbaterea adresei cătră Corónă.

Sedinta de la 8 Maiu a dietei.

Stefan C. Pop: La inceput se ocupă
se discursurile contelui Tisza și baronului
tion. Atât Tisza, cât și Banffy au dis,
de d. rerea cari forméză partid naționalist
Banffy, unii de. a mai dis, că naționalita-
deosebit, nu se re. anul din partidele ma-
patriei, ér Tisză și cu carale). Vré să arate,
file se între în vrap între. esistă în parla-
ghiare (Aprobări generale un. (Sgomot).
ment partid, care se apere u. cari țintesc a
dreptățile ale naționalitaților? cea națională
Turók F. — Ori cine respectă tur-
turile lor legale. Să nu voiți însă stat deo-
sebit!

St. C. Pop: Partidul independist
nu mai pretinde sufragiul universal. Avem
doué censuri. Cel din Ardeal e estraordi-
nar de mare. Trebuie redus. In comunele
din Ardeal d. e. porcarul maghiar póte să
fie alegător sub titlul, că e nobil, pe când
Românii nu pot să alégă.

Strigări sgomotóse: Asta nu-i ade-
vêrat!

St. C. Pop: Partidul liberal a falsifi-
cat principiile lui Francisc Deak în cestiu-
nea naționalitaților. Deak a aflat corect,
că și Românii să ia parte la munca legis-
lativă. Ce s'a întâmplat însă? Guvernele
de până acum au călcat în picioare legea
naționalitaților și nisuițele lor juste. Mi-
nistrul Hieronymi a desființat comitetul
național. Prin măsura acésta el însă n'a
representat întreaga națiune maghiară, ceea-
ce o dovedește și împrejurarea, că la ul-
timele alegeri a călcat în două cercuri și
în cele din urmă a trebuit să se multu-
mescă cu mandatul unui cerc naționalist,
și-a luat refugiu la voturile Românilor și
Sașilor. Cu mândrie constată însă, că el
n'a căpătat nici un vot de la Români.

Russu-Șirianu: Așa este! Numai Sașii
i-au dat voturi.

St. C. Pop: Acest Hieronymi a dat
faimósele ordonanțe în contra dreptului de
întrunire și reuniune.

Strigări: Era nevoie de ele. — Kelossy
L: In contra memorandiștilor! — Szász
Zsombor: Și atunci v'ăți dus la împăratul.

St. C. Pop: N'am mers la împăratul...
Declară, că și el vré să lucreze spre bi-
nele patriei. Naționalitațile n'au aspirațiuni
ascunse, pretind însă egalitate de drept.
Se referă la Deak, care a dorit, ca naționa-
litaților să li-se dea deplină egală în-
dreptăție și între altele a promis și aceea,
că la organizarea curților cu jurați se va
ținé sémă și de naționalitați. Și totuși as-
tăzi nu póte să fie jurat acela, care nu
scie unguresce. Vorbitorul se plânge apoi
de nedreptățile în mersul justiției. Justiția
este atât de costisitoare pentru naționa-
litați, în deosebii pentru Români, încât nici
n'o mai caută. Nicăiri în fața autoritaților
și judecătorilor, naționalitațile nu-și pot
valida limba. Și totuși naționalitațile încă
luptă pentru comóra cea mai scumpă, pen-
tru limbă. In ținuturile locuite de naționa-
litați justiția trebuie să se facă în limba

lor, căci nu se poate pretinde de la popor, să se judece un proces verbal în limba română?

Barta Ö.: Și aceia, cari știu ungerese, vorbesc în limba *valahă*.

St. C. Pop: Declară, că nu intră în partidul independist, deoarece acest partid nu se mai conduce de vechiul spirit. Vede, că vorbirea lui Banffy a plăcut, deși el n'a vestit principiul 48-iste. A plăcut partidului independist programul de naționalitate al lui Banffy. Partidul independist nu mai e condus adă de ideile lui Ludovic Kossuth și nu se mai însuflețește de liberalismul lui Iranyi și de principiile lui Ludovic Mocsany, corbul alb între Maghiari, care este exclus din acest partid. Ludovic Kossuth vestise deplina egală îndreptățire...

Szász Jozsef: Frumósă recunoștință i-ați arătat.

St. C. Pop: Așa se pare, că Banffy a absorbit întreg partidul independist, căci a disp, că adresa conține principiile partidului său. Banffy vré să facă Maghiari și din naționalități.

Szász J.: Din Viena s'a comadat vorbirea aceasta?

Aurel Vlad: Și totuși Pop a spus adevărul.

Hock I: Minciună.

A. Vlad: Eu n'am obicinuit a minți — asta se v'o notați.

St. C. Pop: Conducătorii partidului 48-ist au pretins sufragiu universal, însă partidul de acum și-a uitat de acesta și acest postulat lipsește și din programul coalițiunii. Tóte aceste se îndreptă în contra naționalităților, pe cari dela Sf. Ștefan până la Francisc Deak toți bărbații de stat maghiari le-au apărât. Sf. Ștefan a disp, că un stat c'o limbă nu p'ote fi fericit. Limba naționalităților nu p'ote fi răpită. Să luați, deci, spre știință, că noi nu ne dăm limba!

Strigări: Nimeni n'o vré acesta.

St. C. Pop: Banffy numai condiționat a primit statul de drept. Dreptul său e egal, seu nu e drept. Deak a voit să înființeze și pentru naționalități gimnasil. Acum însă e amenințată și limba naționalităților, căci se urmează contopirea naționalităților în rassa maghiară și astfel se provocă *lupta de rassă*. (Contrațiceri furtunose. Sgomot.)

Președintele: Sunt silit să fac observări la cuvintele d-lui vorbitor. D-l deputat vré să prezente adunarea națională maghiară așa, ca și când aici am vré să ducem luptă de rassă. Asta nu correspunde realității. Cu astfel de aserțiuni se p'ote în adevăr provoca lupta de rassă. (Așa este! în dreapta și stânga.) Conform regulamentului, mă voi îngriji, ca să nu se inițieze aici luptă de rassă. Fac atent pe d-l deputat, că nicăiri în lume naționalitățile n'au o sorte mai bună, ca aici. (Aprobări furtunose.) Nu-i adevărat ce a disp d-l deputat, că ar vré cine-va să contopescă naționalitățile diferite în rassa maghiară. Nimeni n'o voește acesta în Ungaria. (Așa este! în dreapta și stânga.) Și cel-ce totuși afirmă acesta, acela conscient spune un lucru ce nu correspunde realității. (Aprobări sgomotoase în dreapta și stânga.) Nimeni în țără nu zăticnesce pe naționalități în limba lor. Țăra însă *pretinde* și are drept a pretinde, ca *naționalitățile se învețe limba statului*. Rog deci pe d-l deputat să se ferescă de a provoca lupta de rassă. (Vii aprobări și *»eljen«*-urii.)

St. C. Pop: Ia cu mulțumită la cunoștință observările președintelui. Declară, că e convins, că nu toți cei din cameră gândesc așa ca Banffy. A polemizat cu Banffy, după care statul poliglot trebuie să dispară și să înceteze a exista limbile nemaghiare. *N'are nimic contra ca naționalitățile să învețe ungerese* pe lângă limba lor, d'ér partea cea mai mare a naționalităților sunt *analfabeți*, cum se înveți deci două limbi? Crede, că e imposibil. *Bucuros ar sprijini însă o politică, care pe lângă unitatea statului, s'ar nisui a respecta și drepturile legale ale naționalităților*. Nu primesc adresa coalițiunii, ci aceea prezentată de T. Mihalyi.

Metzner B: Se ocupă cu cestiunea naționalităților. Nimeni nu vré să le ia limba. Se cere însă dela ele să aibă sentimente naționale maghiare. Măsurile energice față cu naționalitățile ar fi necesare numai atunci, când și-ar uita de datorințele patriotice.

I. Russu-Sirianu: Nu e necesar. *In noi este sentiment maghiar*.

Metzner: Declară, că primesc adresa coalițiunii.

Desi Geza (liberal tisaist): Vorbesc contra adresei. În cestiunea comandai maghiare e de părere, că mai întâi toți să fie Maghiari și apoi să se c'ere comandă maghiară. Ce ni-ar folosi ofițerii, cari vor-

besc ungerese, decât soldații cu cari vorbesc ofițerii, nu știu toți ungerese? cum vréți să faceți reforma parlamentară, decât nu faceți *reforma școlară*? Eu mesc școala de stat. (Strigări de pe bănaționalștilor: Atât ar mai trebui, și nimic!)... Intreruperea aceasta dovede cât de nebasată e acuzarea, că partidul liberal ar fi făcut tovarășie cu naționalitățile. Fără reforma învățământului poim nu se p'ote rezolva nici cestiunea arm. Cum-că e necesară reforma acesta, o vedesce și adresa clubului naționalist, tendențe separatiste. (I. Russu-Sirianu: Nu sunt tendențe separatiste.) Adresa acestui club pretinde stat de drept. Corect, și celorla să li-se dea drepturi, car sunt contrarii statului național. Adresa naționalistă se plânge, că naționalitățile numai prin tâlmaci pot veni în contact cu judecătoria. Așa este. De aici nu urmăm să înființăm judecătoria slovacă, s'erbă și românească, ci ca Slovaci, S'erbii și Românii să învețe ungerese.

Kelemen S: Spune, că vré și el de drept. D'ér pretindem dela fie-cine, și respecteze drepturile statului maghiar. A contra tuturor acelor, cari atacă basa v, tală a acestui stat, avem dreptul să s'ăm de arma retorsiunii. Frățietatea o ir, țelegem așa, că cei-ce voesc frățietate cu Maghiarii, să fie credincioși ideii de stat maghiar. Vorbesce apoi despre adresa pe care declară, că o primesc.

In ședința de ieri 9 Maiu s'a urmat desbaterea asupra adresei. A vorbit *Bozoky* pentru adresă. *Geza Josipovich* a vorbit în limba croată contra adresei. — *Maklai* i-a strigat: Vorbesce ungeresc! *Președintele:* El are dreptul se vorbescă croatește. *Szatmari:* Dreptul îl are, decât nu se cuvine (!) *Josipovich* urmăm a vorbi în limba maghiară declarând, că a vorbit în limba croată, pentru-ca acest drept al Croaților să nu se dea uitării.

Contele Apponyi luând cuvântul, respinge aspirațiunile Croaților. Continuând spune, că alegerile de acum nu însemnă, că basa de la 67 are majoritatea, d'ér nici partidul independist n'a obținut majoritatea absolută. Partidul liberal a urmărit prin manevre anticonstituționale ținta de a întreprinde ceva constituțional. În adresă nu se pot înșira amănunțit postulatele naționale căci prin acesta s'ar crea aparența, că se face presiune contra coronei. Decă opiniunea publică europenă va ști, că monarhia numai atunci va fi tare când casa de Habsburg se va rezima pe Ungaria, atunci ea va aplauda postulatele Maghiarilor. Sfirșitul luptei nu p'ote fi altul, decât ca *regele să se pună în fruntea postulatelor maghiare*.

S'a ridicat apoi să vorbescă contele *Tisza*. Atunci opoziția întregă a p'ărăsi demonstrativ sala. În timpul cât vorbea *Tisza*, din opoziție numai contele *I. Andrassy* și încă 2 disidenți au rămas în sală. În fine a luat cuvântul *A. Vlad* contra adresei coalițiunii.

Sinodul archidieceșan din Sibiu.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)
Sibiu, 26 Aprilie v.
Ședința II-a, 26 Aprilie v. (9 Maiu n.) 1905.

Președinte I. P. Sa arch. și metrop. *Ioan Mețianu*.

Notar: Dr. Miron, E. Cristea. Ședința se deschide la orele 10 a. m. Protocolul ședinței I se cetesce și se autentice. Petițiunile de concediu a unor deputați se incuviințeză. Esibitele intrate se impart spre referadă comisiunilor competente.

Înainte de a intra în desbaterea ordinei de zi, deputatul *Virgil Onițiu* face următoarea propunere: »Măritul sinod archidieceșan să îndrume Consistoriul archidieceșan:

1) ca să designeze într'o proximă ședință plenară dintre asesorii consistorialii pe viță pe unul, care să fie însărcinat cu întreaga referadă atât bisericească, cât și școlară și epitropescă și eventual plenară a tuturor afacerilor bisericești, școlare și epitropesști atât ale parohiilor bisericelor sftului Nicolae și sftiei Adormiri din Brașov, cât și ale delegațiunilor și Eforiei, precum

și ale direcțiunilor școlare dela școalele noastre centrale din Brașov.

2) acest referent special îndată după designarea lui să fie esmis la Brașov pentru un timp de cel puțin 2—3 săptămâni, în cari, la fața locului să studieze tótă situația actuală a administrației noastre bisericești-școlare și epitropesce, să studieze organizațiunea internă locală, poziția și raporturile speciale de drept ale diferiților factori ai vieții bisericești-școlare, apoi dispozițiunile principiale în vigóre, problemele și lipsurile actuale, precum și chestiunile, ce ni-se impun în proximal viitor, — astfel ca în persóna lui Consistoriul să aibă un far sigur de clară orientare în demersurile sale, în centrul bisericesc-cultural din Brașov, să aibă în el un razim real și sigur în munca spre înaintare, ce se s'evirșesce acolo cu atâtea jertfe pentru marele noastre interese obștești.

Propunerea se predă comisiunei organizatoare. Raportul general al Consistoriului plenar, apoi raportul senatului bisericesc, precum și al celui școlar se iau la cunoștință.

Sinodul archidieceșan cu plăcere se identifică cu ținuta demnă a I. P. S. Sale archiepiscopului și metropolitului *Ioan Mețianu*, ce a observat'o în ancheta convocată în Budapesta în chestiunea proiectului de reformă al ministrului *Berzeviczy*. Prea vrednicului păstor sinodul îi esprime deplină încredere și mulțumită nutrind firma convingere, că I. P. S. Sa și în viitor cu aceeași bărbăție și demnitate va apăra interesele și drepturile bisericești noastre, garantate prin legile țării sancționate de Maiestatea Sa. Vorbirea rostită în anchetă precum și reprezentațiunea înaintată ministeriului, prin care se preciséză punctul de drept al bisericești noastre, se decide a să acude la protocolul sinodal.

Asemenea s'a luat la cunoștință raportul senatului epitropesc despre starea fondurilor și fundațiunilor, despre fondul de pensii și fondul de asigurare, precum și raportul despre colecta și zidirea catedralei, carea cu ajutorul lui *Dumnezeu* la tómnă se va sfinți și preda destinațiunei.

Ansă la discuțiune mai lungă a dat cestiunea zidirei mai multor vile în grădina *Flora*, și sinodul a încredințat consistoriul ca până la proxima sesiune sinodală să facă în această direcțiune preparativele necesare.

Ședința s'a ridicat la óra 1 anunțându-se proxima ședință pe mâne (Mărcuri) la 10 óre.

Cor.

Conflict între Japonia și Franța.

Disensiunile între Japonia și Franța au devenit în ultimile 48 óre atât de acute, încât nu este exclusă posibilitatea unui rășboi franco-japones.

La bursa din Londra, care este un barometru al situației politice, valorile au scădut. S'ar puté, nu e vorbă, să nu fie decât o manevră de bursă, însă cetind raporturile din Londra scrise pe basa opiniunilor diarelor »Standard« și »Times«, vedem că Franței i-se fac reproșuri grave, că ar sprijini din adins pe Ruși și că a violat neutralitatea, așa că temerile unui conflict s'angeros nu sunt de loc exagerate.

Franța cu disprețul regulilor neutralității a dat tot ajutorul posibil flotei rusesce, întocmai ca și cum ar fi aliată pe față a Rusiei contra Japoniei. Japonia cere deci energie, cu un fel de ultimatum, că Franța în timpul cel mai scurt să se pronunțe, și ori să se retragă de pe terenul primejdios al ajutării Rusiei, ori Japonia o va sili la acesta cu armele.

În legătură cu cele de mai sus în Japonia se apeléză la sprijinul și alianța Angliei, care apel găsesce răsunset în presa englesă.

În privința acesta firul telegrafic aduce următoarele sciri:

Londra, 8 Maiu. »Times« află din Tokio, că iritarea contra Franței creșce în mod primejdios. Camera de comerț a

luat inițiativa să boicoteze tóte fabricele franceze. Diarele publică documente dovedind că *Rostdestwensky* s'a aprovisionat cu provisiu și cărbuni pe cóstele *Anamului*.

Din Saigon se anunță, că *Nebogatov* se apropie de *Rosdestwensky* care-l așteptă pe cóstele *Anamului*. Patru-șeci și șese de vapóre încărcate cu cărbuni și provisiuni, așteptă flota lui *Nebogatov* la înălțimea capului *San-Giacomo*.

Paris, 8 Maiu. *Naudeau*, corespondentul diarului »Journal«, telegrafieză din Tokio, că până când flota rusă se va afla în apele Indochinei căutând adăpost și provisiuni, iritațiunea periculósă a japonesilor va continua să creșcă. E nevoie ca guvernul frances să ia repede măsuri, căci pericolul e mai grav decât se crede.

Londra, 8 Maiu. Diarul »Times« spune că guvernul englez a protestat energetic la Paris pentru ruperea neutralității din partea Franței, arătând pericolele actualei situațiuni.

Paris, 8 Maiu. Agenția *Havas* primescce din Saigon scirea, că flota amiralului rus *Rosdestwensky*, plecată din *Hokoe* s'a dus în alt golf la sud. El a fost descoperit acolo de năvile de explorațiune ale amiralului *Jonquiers*. *Rosdestwensky* învitat se plece, a declarat că va ridica imediat ancora.—*Delcassé* a declarat ministerului japones *Motono* că a telegrafiat autorităților din Indochina ordine severe de a respecta neutralitatea, negând că neutralitatea a fost până acuma violată.

SCIRILE DILEI.

— 27 Aprilie v.

Procesul pentru fundațiunea Trandafil.

Cetitorii noștri știu, că biserica română gr. or. a intentat la timpul său proces bisericești s'erbesci pentru 2/3 părți din fundațiunea *Trandafil* (aprópe 1 milion coróne) lăsate prin testament de negustorul bogat din *Neoplanta Trandafil*, ca stăpânii pentru tinării gr. or. din Ungaria, fără considerare la naționalitatea lor. Tribunalul pertractând acest proces, aduse sentința că biserica română gr. or. are drept la jumătate din această fundațiune, éér tablă reg. și curia au decis în același sens. Comitetul congresului bisericești s'erbesci nu s'a mulțumit însă cu sentința adusă și a intentat proces contra metropolitului *I. Mețianu* pentru cassarea sentințelor aduse Tribunalul din Budapesta, pertractând dilele trecute acest proces, a respins acțiunea de cassare pe motiv, că în cestiunile de proces ce provin din despărțirea bisericești române și s'erbesci, numai apelațiunile are loc.

Conferențele învățătorești din cercul I Brașov.

În zilele de Joi și Vineri s'au ținut — cum ni-se scrie — în frunța comună românească *Zărnesci* conferențele învățătorești ale cerc. I Brașov. După oficierea paras tasului pentru odihna sufletelor învățătorilor rășoșari de cătră On. domn protopresbiter *I. Dan*, asistat de d-nii *C. Dimian* protopresbiterul tractului *Treiscaune* și *I. Hamsea* paroh în *Rășnov*, și după salutarea esmisului consistorial și mulțumita acestuia, învățătorii prezenți împreună cu mulți óșpeți din loc și împrejurime s'au întrunit în sala cea mare a școlei gr. or. române, locul destinat pentru ținerea conferențelor. Ședințele au fost conduse de cătră d-l profesor *N. Sulică*, esmisul consistorial, care după cetirea unui discurs mai lung în care a tratat cestiunea reformei învățământului, a declarat ședința deschisă. Purcedându-se la constituirea biroului s'a întâmplat un incident penibil. Fiind propus ca bărbat de încredere în birou și cunoscutul nostru pedagog d-l *Dariu*, acesta a refuzat a primi acest post și a voit să-și motiveze tot-odată acest refuz, d'ér președintele d-l *N. Sulică* idetras cuvântul, făcând astfel imposibil d-lui *Dariu* a arăta cauzele, din cari n'ar p'ote primi a fi bărbat de încredere. După constituirea biroului, alegându-se în locul d-lui *I. Dariu* alt bărbat de încredere, conferința și-a început lucrările sale conform programului stabilit, resolvându-le în cel 4 ședințe, cari s'au ținut Joi și Vineri.

Cu regret trebuie să constat, că conferințele actuale, în contrast cu cele ținute anii trecuți în Brașov, au lăsat mult d'ér dorit în ce privește entuziasmul și zelul membrilor corpului didactic la lucrările conferinței actuale. Bătătoare la ochi a fost în deosebi atitudinea observată de membrii corpului didactic din Brașov, cari p-

cât de activi și zeloși au fost la conferențele din trecut — de astă-dată s'au abținut de la discuțiile ce s'au urmat. Oare ce să fie cauza? — *Verax.*

† **Leontin Pușcariu**, paroh și protopop onorific în Sohodolul Branului, a repausat în 26 Aprilie v. în comuna Sohodol. Inmormântarea se va face Joi, 28 Aprilie v. în cripta familiară din Sohodol. — Adresăm întristatei familii a repausatului, fraților și rudeniilor condolențele noastre cele mai sincere.

Din diecesă Aradului. În ultima ședință plenară a consistoriului a fost confirmat cu totalitate voturilor de protopresbiter al Hălmagiului d-l Cornel Lazar. — A treia zi de sf. Paști a fost instalat cu deosebită pompă noul protopresbiter al tractului Șiria d-l Mihail *Lucuța* — D-l George *Ciuhandu*, bursierul diecesei aradane, a fost promovat la universitatea teologică din Cernăuți doctor în sf. teologie.

Opera »Marióra«. Din cunoscuta dramă sgduitoare »Marióra«, scrisă de regina poetă Carmen Sylva, compozitorii D. Cosmovici și C. Schmeidler au făcut o operă care s'a reprezentat Duminecă pe scena teatrului german din Praga. După cum se telegrafiază din Praga, opera a avut un succes colosal. Compozitorii, cari au asistat la premieră, au fost de repeți-te-ori chemați înaintea rampei.

Teatru românesc în Sibiu. Sâmbătă, în 13 l. c. n. și Duminecă în 14 l. c. n. se vor da în teatrul orașenes din Sibiu două reprezentațiuni teatrale sub conducerea artistică și cu concursul d-lui Zaharie *Bărsan*. Sâmbătă se vor reprezenta dramele »Jean-Marie« și »Imoralii« (dramă în trei acte de Girolamo Rovette), ér Duminecă drama »Lăutarul din Cremona« de Fr. Coppée și »Trei pălării de dame« comedie localizată din franțuzesce de E. Fagure.

Starea sămănăturilor în România. Din scrierile telegrafice primite la ministeriul de interne cu privire la starea sămănăturilor din totă țera, se constată că grăul de tómnă, orzul și rapița sunt foarte frumoșe. Pomii fructiferi sunt plini de flori și promit mult. Tăiatul și legatul viilor s'a terminat pretutindeni. Arăturile și sămănăturile de primăvară continuă cu activitate. Insecte nu s'au prea ivit din cauza timpului friguros de până acum câteva zile. Totuși pe sămănăturile de rapiță din câteva județe s'au ivit numeroși gândaci, cari le aduc mari pagube.

Radiu în noroiu. Doi savanți germani Elster și Geitel, au examinat noroiul de pe insula Capri și au extras din 60 kilograme de noroiu 0.39 klgr. de bariu, cu care de obicei se legat radiul. Examinat apoi bariul, s'a găsit în el nu numai radiu ci și o altă substanță radiatoare: emaniu. Făcând apoi experiențe și cu pământ din agrii insulei, au găsit radiu și în acela.

Populațiunea Dobrogei. Dobrogea după ultimele date statistice e populată de 123.044 români și 152.028 străini. După originea lor acești străini se împart în 43.184 bulgari, 12.763 turci, 26.399 tătari, 4785 găgăuți, 17.200 lipoveni, 15.282 ruși, 8798 germani, 1502 italieni, 12.648 greci, 2827 ovrei, 4027 armeni și 2065 țigani turci. Resumând avem: 123.041 români 43.184 bulgari. 37.032 musulmani, 32.530 ruși și 36.652 de alte naționalități.

Banțele grecesci și trupele turcesci. »Politische Correspondenz« află din Constantinopol că se asigură, că banda grecescă făcută prizonieră la Balkamen și condusă de maiorul de artilerie Ladinis ar fi chiar aceiași, care la 25 Februarie trecut a asasinat aproape de Negovan pe cinei români macedoneni, între cari și doi preoți. Se pare, că banțele grecești ar avé ordinul de a evita ciocnirile cu trupele turcesci și că în loc de a lupta contra lor, mai bine să se predea.

Cercul Schmidt, primul circ în Ungaria, va sosi Vineri la Brașov, venind din Sibiu. Cercul dispune de 40 persoane și 25 cai, și va reprezenta specialității până acumă ne mai vădute în Brașov. La timpul său vom publica programul.

De ce iubesc damele laptele de castraveți a lui Balasa? Pentru-că acest lapte face să dispară de pe obraz după 2 sau 3 întrebunțări pistruiile, petele de ficat și îmbrumută feței un teint alb, fin și firesc. Fără indoială cosmetic sigur și nevătămător. Sticla 2 cor. Săpun de castraveți veritabil engl. 1 cor., pudră de castraveți 1 cor. 20 h. și 2 cor. Se capătă în toate farmaciile. Se trimite cu posta de farmacistul C. Balasa, Budapest Erzsébetfalva.

Concertul »Reuniunii române de cântări« din Orăștie.

— 2 Maiu n. 1905.

Sunase 8 ore. Coristele și coriștii adunați în număr complet așteptau cu nerăbdare să se începă concertul.

Din când în când mai scotea câte un corist capul dintre culise, ca se vadă, dacă în sală este mult public, pentru-că nu se aușia nici un șgomot.

Dér când s'a pomenit la o petrecere românescă, ca publicul să-ți vie la ora fixată! În sală abia erau 2—3 inși. Cu timpul însă fețele se înviorau, căci la intrare începă a-se face un șgomot, ce creșcea tot mai tare; se aușia deja foșnetul toaletelor și conversarea damelor din sală. La 8 și 1/2 sala era aproape plină. Dirigentul făcând o ultimă revistă peste coriști, dă signalul, că concertul se începe. Corul cântă punctul I din program: »Sfânt, sfânt«... de Dima, și »Bălcescu murind«, de Mezetti-Dima, la finea căroră, publicul isbucnesce în aplause prelungite, drept răsplată binemeritată harnicului dirigent *Branga*.

Urměză apoi punctul II, unul dintre cele mai interesante, din program. Apare pe scenă binecunoscuta și aprețiată noastră artistă în violină, d-șóra *Adelina Piso*. Publicul o salută cu aplause lungi. Se face în fine liniște, pianul începe introducerea, după care apoi artista noastră eșecută piesa »Ave Maria« de Schubert Wilhelm, la a cărei parte ultimă, unde se încep tonurile duple, par-că aușim orga în biserică și un fel de flor evlavios te cuprinde. Urale șgomotose isbucnesc, cari numai atunci încetěză, când artista începe a II-a piesă: *Serenada „Andantino grazioso“*, de Victor Herbert, pe care o eșecută cu multă artă, sentiment și precisiune.

La finea piesei aplausele furtunose reîncep și nu vréu să se sfirșescă. Artista și cu dibacea d-sale acompaniatore d-na *Victoria Dr. Erdélyi* primesc câte un frumos buchet de flori.

Punctul următor e al corului, care eșecută cu succes și pricepere frumosul cântec popular de Vidu: »Răsunet de la Crișana« — cântând solo de tenor cu vocea-i dulce d-l *Jantea*. Érași o plóie de aplause.

Se face o paușă de 10 minute. Fețele coriștilor și ale coristelor străluciau de bucurie, că până acum au avut un succes atât de splendid! Dér cele 10 minute trec, concertul se reîncepe cu punctul de pian al d-nei *Victoria Dr. Erdélyi*, care eșecută »Rapsodia Română« de Anton Șipoș, prezentându-ni-se ca o pianistă escelentă. Publicul o respăltesce cu aplause lungi și binemeritate.

Vine érași corul care cântă 2 piese, dér nu scapă numai cu aceste, ci la aplausele publicului cucerit de succesele corului de până acumă, corul bărbătesc e silit să mai cânte o piesă, pe care însă érași trebuie s'o repeteze.

Urměză apoi punctul al VI, unul dintre cele mai interesante, în care d-șóra *Adelina Piso* eșecută »Balada și Polonaisa« de Vieuxtemps, secerând érași succese strălucite și aplause din abundență.

După-ce corul mai cântă 3 cântece, între cari și »Dorul Ardealului« de A. Popoviciu, concertul s'a terminat.

Ce privesc succesul acestui concert, a fost peste așteptare de bun.

Punctele culminante ale concertului, fără indoială, au fost prestațiunile musicale ale d-șórei artiste: *Adelina Piso*, cari au ridicat mult nivelul concertului și au atras multă lume la concert. Despre d-șóra *Piso* s'a scris foarte mult, ast-fel, că m'ăși puté simți dispensat de a-i mai aduce alte laude, decât cele i-s'au adus până acumă din partea publicului român, — ér în séra această din partea publicului, care a grăbit să se încăldescă la focul artei d-sale (dintre străini a fost d-l *Kürty*, directorul conservatoriului din Orăștie). A fost d-șóra *Piso* în multe rânduri bine aprețiată nu numai din partea Românilor, ci chiar și din partea străinilor. De astă-dată din partea mea nu spun mai mult, decât, că cu cântecul d-sale pe violină, plin de sentiment,

ne-a fermecat pe toți și ne-a făcut să ne mândrim, că e Româncă. Deja la primele acorduri își tradéză școla mai înaltă și admiră dibăcia în manauarea arcusului.

D-na *Victoria Dr. Erdélyi* pe lângă aceea, că e pianistă escelentă, de astă-dată ni-s'a prezentat și ca o acompaniatore is-tétă și discretă.

Corul Reuniunii de cântări din Orăștie mic la număr, dér »voinic« a dat dovadă de o școlă bună. Dirigentul corului, d-l învêt. *Branga*, ș'a secerat laurii bine-meritați în această séra. Soliștii și solista de sopran, asemenea s'au achitat bine de rolurile lor.

După concert a urmat un dans animat, ce a durat până în zori, când apoi fie-care ne-am depărtat cu un mănunchiu de frumoșe impresii.

La revedere la al II-lea concert!

Zenius.

O reminis-ență interesantă.

Cunoscutul foiletonist H. E. Wallsee din Hamburg povesteste următórea reminiscentă interesantă:

Comunicatul colportat mai deunăđi prin țiare despre retragerea lui *Golgóczy* de la postul cel mai important strategic al Austriei, *Przemysl*, a provocat un interes deosebit și în cercurile burgheze din Hamburg — prin amintirile legăturilor ce le-a avut soția comandantului *Galiției* cu viața artistică din Hamburg. Dómna *Galgóczy* s'a măritat ca văduvă după actualul ei bărbat. Soțul ei dintăi a fost proprietar al teatrului »Thalia« de aici. Cu aménunțele publicate de foile austriace asupra lui *Galgóczy*, ca om și soldat, se potrivește de minune împrejurările prietărilor el a ajuns să se însóre. *Galgóczy* umbra încă ca sublocotenent la casa părinților actualii sale soții, care pe atunci era fetișcană de școlă. Pe atunci însă nici că se puteau gândi la căsătorie, fiind-că nici el, nici ea nu posedau nici o avere. Sórtea i-a despărțit și *Galgóczy* a ajuns în sud-estul monarhiei austriace, ér tînóra fată în nordul Germaniei, unde deveni soția directorului de teatru *Gustav Maurice* și ac-triță apreciată. Prietenii din tinerețe nu s'au văđut decenii întregi, și nici prin scrisori n'au auđit nimic unul de altul. Într-una din zile directorul *Maurice* și soția ședeau în restaurantul de la gara de sud din *Semmering*, nu departe de Viena. Din întâmplare la aceeași masă veni și generalul *Galgóczy*, care reînvi cunoscința cu prietena lui din tinerețe. În cursul conversației directorul de teatru îl întrebă pe *Galgóczy*:

— De ce nu v'ați căsătorit, domnule general?

— Fiind-că singura femeie cu care aș fi dorit să fac tovărășia vieții, m'ai luat-o d-ta, răspunde *Galgóczy*, și directorul cređu, că generalul glumesce.

Peste trei luni dómna *Hortense Maurice* era văduvă. Bărbatul murise subit. Peste doi ani de la decedarea lui *Maurice*, văduva se mărită după *feldzeigmaistrul Galgóczy*.

Étă că viața une-orî întrece poesia!

NECROLOG. Jalnicii: *Stana Pușcariu* născ. Verzea, ca soție; *Valeriu, Silvia, Leonte, Victor, Virginia* și *Octavia* ca fi și fice; *Ioan cav. de Pușcariu*, archimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, familia *Iosif Pușcariu* ca frați; familiile *I. I. de Pușcariu, Dr. Iuliu de Pușcariu* și *Dr. Emil de Pușcariu, Silviu Pușcariu* ca nepoți; protopopul *P. Popovici* ca ginere; au profunda durere a face cunoscut tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, cum că prea iubitul soț tată, frate, unchiu și socru *Leontin Pușcariu*, paroh în Sohodolul Branului, președintele reprezentanței bisericilor brănene membru al consiliului comunal, defensor matrimonial, epítrop primar protopresbiteral, membru ordinar al »Asociațiunei pentru literatura rom. și cultura poporului român« etc. etc., după scurte dér grele suferințe, împărtășit fiind cu Ss. *Taine*, și-a dat nobilul său suflet în mâinile *Ziditorului, Marți* în 26 Aprilie v. a. c. la 5 1/2 ore dimineța, în etate de 68 ani, în al

42-lea al preoției și al fericitei sale cășătorii. Rómășițele pământesci ale scumpului decedat se vor ridica din casele proprii *Joi*, în 28 Aprilie v. a. c. la orele 12 din zi și se vor așeza spre vecinica odihnă în cripta familiară din cimiteriul bisericii vechi din Sohodol.

Sohodol-Bran, în 26 Aprilie v. 1905.

Fie-i țărina ușoră și memoria bine-cuvéntată.

Bibliografie.

„Etica creștinescă“ séu Referințele morale ale omului de pr. V. *Voniga*. Prețul 2 cor. *Timișóra*, tipografia *Alexandru Mangold* 1905. — Intr'o lucrare anterioară autorul a expus materialul despre credința și despre morala creștinescă. Volumul de față forméză partea a 2-a a întregii lucrări, și cuprinde întreg materialul despre morala creștinescă. Volumul are două părți: partea generală despre condițiunile fundamentale ale faptelor morale și partea specială despre faptele morale, séu viața plăcută lui Dumnezeu.

„Eine zerrissene Armee? Ein Mahnwort in 12-ter Stunde aus dem deutschen Reiche zur Wahrung der Einheit im österreichisch-ungarischen Heer. Dresden und Leipzig E. Sommer Verlag«. Prețul 1 marcă séu 1 cor. și 20 bani. Broșura această, precum se vedé și din titula ei, pledéză în mijlocul luptelor politice actuale pentru caracterul unitar al armatei comune austro-ungare.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 9 Maiu. În discursul său ținut ađi la desbaterea adresei, contele *Apponyi* a declarat, că ține de prisos a vorbi în special despre cestiunea naționalităților. Grupul naționalist se ia spre sciință, că respingerea punctelor de vedere accentuate de unii deputați din grupul naționalist, nu se referă la cetățenii nemaghiari, „față cu cari stăm pe basa egalității de drept între marginile națiunei politice maghiare unitare și ale statului unitar suveran maghiar“, ci în contra tendințelor, cari țintesc a sfășia în grupuri unitatea națională și cari nu se pot împrietini cu postulatul unității limbei statului. În cestiunea reformei școlare declară *Apponyi*, că și opozițiunea dorește desvoltarea învățământului în direcție națională maghiară și decât se va da ocașie, ea va și face cel puțin atât, cât au făcut liberalii.

La finea ședinței a luat cuvântul *Aurel Vlad*. Combate aserțiunea, că prin aceea, că deputații naționaliști forméză o grupare deosebită, ar păcătui contra naționalității proprii. *Banffy* a vestit maghiarisarea prin stat și decât și coaliția ia această în programul său, ea se va abate de la terenul egalității de drept. Dér ea se abate și atunci când nu cere sufragiul universal. Nu putem rămâne indiferenți când *Banffy* pretinde limba de regiment maghiară pentru a maghiarisa. Țera numai atunci va fi fericită, când pe lângă interesul națiunei maghiare, naționalitățile nu vor fi împiedecate în cultivare intereselor rasei proprii. Nu primesc adresa coalițiunei.

Budapesta 10 Maiu. Contele *Tisza* a declarat în conferința partidului liberal, că a isbutit a convinge *Coróna* despre necesitatea urgentă de a da soluțiune crizei. Se svonesce, că fostul guvernator al orașului *Fiume* și mai înainte fișpan al *Maramureșului*, baronul *Rosner Ervin* ar fi designat ca urmaș al lui *Tisza*.

Paris, 10 Maiu. Admiralul *Jouguieres* raportéză: Flota rusescă a părăsit *Wanfang*, cu destinație necunoscută. Franța va trimite vase de rășboi în Asia ostică spre a păzi cu rigóre neutralitatea.

Varșovia, 10 Maiu. În Șitonur au avut loc tumulturi sângerose antisemite. Numeroși jidovi au fost uciși.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*
Redactor responsabil: *Traian H. Pop.*

Cursul la bursa din Viena.
Din 9 Mai n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.05	Renta de aur austr. 4%	119.45
Renta de corone ung. 4%	97.98	Renta de corone austr. 4%	110.50
Impr. cail. fer. ung. in aur 3 1/2%	89.25	Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.3)
Impr. cail. fer. ung. in argint 4%	97.75	Losuri din 1860.	159.50
Bonuri rurale croate-slavone	98.25	Actii de-ale Banței austro-ungar.	16.45
Impr. ung. ca premii	226.25	Actii de-ale Banței ung. de credit.	775.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	179.75	Actii de-ale Banței austr. de credit	664.75
Renta de hartie austr. 4 1/10	100.45	Napoleondori	19.09
Renta de argint austr. 4 1/10	100.25	Merof imperiale germane.	117.35
		London vista.	240.15
		Paris vista.	95.37 1/2
		Note italiene	95.35

Prețuri foarte scăzute!

Ocaziune rară de cumpărat!
Cu începere dela 10 Aprilie

se vinde Haine
pentru Domni, băieți și copiii
la firma (7-10.)
J. ASCHER, Strada Porții Nr. 1
cu prețuri foarte scăzute.

Prețuri foarte scăzute!

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg.

A XXIV LOTERIE de stat c. r.
pentru scopuri de binefaceri comune militare.

Loteria aceasta unică în Austro-Ungaria legal concesionată conține **18.898 câștiguri în bani gata** cu suma totală de **512.950 Cor.**

Câștigul principal 200,000 corone bani gata.
Tragerea urmază irevocabil la 15 Iunie 1905. Un los costă 4 corone.

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanți de loterie, Trafic, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Direcția c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

1-10,(1755).

Săpun SCHICHT.

Marca:
Cerbu seu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor, prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vătătoare.
Se capătă pretutindeni

La cumpărare să se observe, ca pe. fie care bucată de săpun să fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și inviorează pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boala se da împrejurării. că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătăte de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, re-ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimit bani. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să iese confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficius oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cerestat. Deja ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. | **Prețul aparatului mic e 4 cor.**
folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. | folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și local de vëndare pentru țără i streinătate e.c.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E.
colțul strada Kálmán.

PUBLICAȚIE.

Se aduce la cunoscința publică, că după ce Inaltul Minister reg. ung. de finanțe prin organele sale de controlă a făcut revisia losurilor clasei I. a loteriei (a șesespredceea) de clasă reg. ung. priv. s'au predat losurile colectorilor principali spre vëndare. Planul loteriei aprobat de Inaltul Ministeriū reg. ung. de finanțe, se publică:

Planul Loteriei a șesespredceea de clasă reg. ung. priv. 110,000 Losuri, 55,000 câștiguri.

Clasa întâie Depunere 12.— corone. Tragerea în 25 și 26 Maiū 1905.	Clasa a doua Depunere 20.— corone. Tragerea: în 20 și 21 Iunie 1905.	Clasa a treia. Depunere 32.— corone. Tragerea: în 18.19 și 20 Iulie 1905.	Clasa a șesa. Depunere 24.— corone. Tragerea: din 27 Sept. până la 24 Octomv. 1905.																																																																																																																																	
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th>Câștiguri</th><th>Corone.</th></tr> <tr><td>1 à</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>10000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>5000</td></tr> <tr><td>3 à</td><td>2000</td></tr> <tr><td>5 à</td><td>1000</td></tr> <tr><td>8 à</td><td>500</td></tr> <tr><td>30 à</td><td>300</td></tr> <tr><td>100 à</td><td>100</td></tr> <tr><td>3350 à</td><td>40</td></tr> <tr><td>3500 câșt.</td><td>Corone 263,000</td></tr> </table>	Câștiguri	Corone.	1 à	60000	1 à	20000	1 à	10000	1 à	5000	3 à	2000	5 à	1000	8 à	500	30 à	300	100 à	100	3350 à	40	3500 câșt.	Corone 263,000	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th>Câștiguri:</th><th>Corone</th></tr> <tr><td>1 à</td><td>70000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>25000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>10000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>5000</td></tr> <tr><td>3 à</td><td>3000</td></tr> <tr><td>5 à</td><td>2000</td></tr> <tr><td>8 à</td><td>1000</td></tr> <tr><td>20 à</td><td>500</td></tr> <tr><td>110 à</td><td>300</td></tr> <tr><td>4350 à</td><td>80</td></tr> <tr><td>4500 câșt.</td><td>Corone 528000</td></tr> </table>	Câștiguri:	Corone	1 à	70000	1 à	25000	1 à	10000	1 à	5000	3 à	3000	5 à	2000	8 à	1000	20 à	500	110 à	300	4350 à	80	4500 câșt.	Corone 528000	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th>Câștiguri:</th><th>Corone.</th></tr> <tr><td>1 à</td><td>80000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>30000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>15000</td></tr> <tr><td>3 à</td><td>10000</td></tr> <tr><td>5 à</td><td>5000</td></tr> <tr><td>8 à</td><td>2000</td></tr> <tr><td>10 à</td><td>1000</td></tr> <tr><td>120 à</td><td>500</td></tr> <tr><td>4850 à</td><td>130</td></tr> <tr><td>5000 câșt.</td><td>Corone 916500</td></tr> </table>	Câștiguri:	Corone.	1 à	80000	1 à	30000	1 à	20000	1 à	15000	3 à	10000	5 à	5000	8 à	2000	10 à	1000	120 à	500	4850 à	130	5000 câșt.	Corone 916500	<p style="text-align: center;">Cel mai mare câștig în cas favorabil 1.000,000 (UN MILION) CORONE.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>1 prem.</td><td>600000</td><td>600000</td></tr> <tr><td>1 câș. à</td><td>400000</td><td>400000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>200000</td><td>200000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>100000</td><td>100000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>80000</td><td>80000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>60000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>50000</td><td>50000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>40000</td><td>40000</td></tr> <tr><td>2 à</td><td>30000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>2 à</td><td>25000</td><td>50000</td></tr> <tr><td>4 à</td><td>20000</td><td>80000</td></tr> <tr><td>5 à</td><td>15000</td><td>75000</td></tr> <tr><td>25 à</td><td>10000</td><td>250000</td></tr> <tr><td>50 à</td><td>5000</td><td>250000</td></tr> <tr><td>405 à</td><td>2000</td><td>810000</td></tr> <tr><td>760 à</td><td>1000</td><td>760000</td></tr> <tr><td>1140 à</td><td>500</td><td>570000</td></tr> <tr><td>30600 à</td><td>200</td><td>6120000</td></tr> <tr><td>33000 Câștig. și prem. cor.</td><td>10555000</td><td></td></tr> </table>	1 prem.	600000	600000	1 câș. à	400000	400000	1 à	200000	200000	1 à	100000	100000	1 à	80000	80000	1 à	60000	60000	1 à	50000	50000	1 à	40000	40000	2 à	30000	60000	2 à	25000	50000	4 à	20000	80000	5 à	15000	75000	25 à	10000	250000	50 à	5000	250000	405 à	2000	810000	760 à	1000	760000	1140 à	500	570000	30600 à	200	6120000	33000 Câștig. și prem. cor.	10555000	
Câștiguri	Corone.																																																																																																																																			
1 à	60000																																																																																																																																			
1 à	20000																																																																																																																																			
1 à	10000																																																																																																																																			
1 à	5000																																																																																																																																			
3 à	2000																																																																																																																																			
5 à	1000																																																																																																																																			
8 à	500																																																																																																																																			
30 à	300																																																																																																																																			
100 à	100																																																																																																																																			
3350 à	40																																																																																																																																			
3500 câșt.	Corone 263,000																																																																																																																																			
Câștiguri:	Corone																																																																																																																																			
1 à	70000																																																																																																																																			
1 à	25000																																																																																																																																			
1 à	10000																																																																																																																																			
1 à	5000																																																																																																																																			
3 à	3000																																																																																																																																			
5 à	2000																																																																																																																																			
8 à	1000																																																																																																																																			
20 à	500																																																																																																																																			
110 à	300																																																																																																																																			
4350 à	80																																																																																																																																			
4500 câșt.	Corone 528000																																																																																																																																			
Câștiguri:	Corone.																																																																																																																																			
1 à	80000																																																																																																																																			
1 à	30000																																																																																																																																			
1 à	20000																																																																																																																																			
1 à	15000																																																																																																																																			
3 à	10000																																																																																																																																			
5 à	5000																																																																																																																																			
8 à	2000																																																																																																																																			
10 à	1000																																																																																																																																			
120 à	500																																																																																																																																			
4850 à	130																																																																																																																																			
5000 câșt.	Corone 916500																																																																																																																																			
1 prem.	600000	600000																																																																																																																																		
1 câș. à	400000	400000																																																																																																																																		
1 à	200000	200000																																																																																																																																		
1 à	100000	100000																																																																																																																																		
1 à	80000	80000																																																																																																																																		
1 à	60000	60000																																																																																																																																		
1 à	50000	50000																																																																																																																																		
1 à	40000	40000																																																																																																																																		
2 à	30000	60000																																																																																																																																		
2 à	25000	50000																																																																																																																																		
4 à	20000	80000																																																																																																																																		
5 à	15000	75000																																																																																																																																		
25 à	10000	250000																																																																																																																																		
50 à	5000	250000																																																																																																																																		
405 à	2000	810000																																																																																																																																		
760 à	1000	760000																																																																																																																																		
1140 à	500	570000																																																																																																																																		
30600 à	200	6120000																																																																																																																																		
33000 Câștig. și prem. cor.	10555000																																																																																																																																			
<p style="text-align: center;">Clasa a patra. Depunere 40.— corone. Tragerea în 14, 16 și 17 August 1905.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th>Câștiguri;</th><th>Corone.</th></tr> <tr><td>1 à</td><td>90000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>30000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>15000</td></tr> <tr><td>3 à</td><td>30000</td></tr> <tr><td>5 à</td><td>25000</td></tr> <tr><td>8 à</td><td>16000</td></tr> <tr><td>10 à</td><td>10000</td></tr> <tr><td>120 à</td><td>500</td></tr> <tr><td>4850 à</td><td>170</td></tr> <tr><td>5000 câștiguri</td><td>Corone 1.120,500</td></tr> </table>	Câștiguri;	Corone.	1 à	90000	1 à	30000	1 à	20000	1 à	15000	3 à	30000	5 à	25000	8 à	16000	10 à	10000	120 à	500	4850 à	170	5000 câștiguri	Corone 1.120,500	<p style="text-align: center;">Clasa a cincea. Depunere 32.— corone. Tragerea în 6 și 7 Septemvrie 1905.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th>Câștiguri:</th><th>Corone.</th></tr> <tr><td>1 à</td><td>100000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>30000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>15000</td></tr> <tr><td>3 à</td><td>10000</td></tr> <tr><td>5 à</td><td>5000</td></tr> <tr><td>8 à</td><td>2000</td></tr> <tr><td>10 à</td><td>1000</td></tr> <tr><td>120 à</td><td>500</td></tr> <tr><td>3850 à</td><td>200</td></tr> <tr><td>4000 câștiguri</td><td>Corone 1.076,000</td></tr> </table>	Câștiguri:	Corone.	1 à	100000	1 à	30000	1 à	20000	1 à	15000	3 à	10000	5 à	5000	8 à	2000	10 à	1000	120 à	500	3850 à	200	4000 câștiguri	Corone 1.076,000																																																																																			
Câștiguri;	Corone.																																																																																																																																			
1 à	90000																																																																																																																																			
1 à	30000																																																																																																																																			
1 à	20000																																																																																																																																			
1 à	15000																																																																																																																																			
3 à	30000																																																																																																																																			
5 à	25000																																																																																																																																			
8 à	16000																																																																																																																																			
10 à	10000																																																																																																																																			
120 à	500																																																																																																																																			
4850 à	170																																																																																																																																			
5000 câștiguri	Corone 1.120,500																																																																																																																																			
Câștiguri:	Corone.																																																																																																																																			
1 à	100000																																																																																																																																			
1 à	30000																																																																																																																																			
1 à	20000																																																																																																																																			
1 à	15000																																																																																																																																			
3 à	10000																																																																																																																																			
5 à	5000																																																																																																																																			
8 à	2000																																																																																																																																			
10 à	1000																																																																																																																																			
120 à	500																																																																																																																																			
3850 à	200																																																																																																																																			
4000 câștiguri	Corone 1.076,000																																																																																																																																			

Tragerea câștigurilor clasei I. va avé loc în 25 și 26 Maiū a. c. în prezența oficiului de control reg. ung. și a unui notar public reg. în Sala de tragere (IV Eskü-tér, Intrarea: Duna-utza.) Losurile se capătă la toți colectorii loteriei de clasă reg. ung. priv.

DIRECȚIUNEA
Loteriei de clasă reg. ung. privilegiată.
Conte TELEKY. HAZAY